Tizenkilenczedik évfolyam. 140. szám. Kolozsvárt, csütörtök, junius 28. 1898.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK“ előfizetési dija:
Egész évre 16 frt v. 32 korona. | Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklam sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora: 5 forint.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

A szellemi harczképesség.

Országszerte folynak a különböző iskolákban a záró vizsgálatok.

Az elemi, a közép és felsőbb, valamint a szakoktatással foglalkozó tanintézetek növendékei a tanév végén számolnak be arról, hogy miképen tanultak a tiz hónapon át, miképen részesültek tanáraik utján az oktatásban és mit gazdálkodtak meg mindamaz ismeretekből, melyekbe őket tanáraik igyekeztek bevezetni.

Ezuttal és ez alkalomból nem az azért eredményekről kivánunk beszámolni, ezt annál kevésbbé is tehetjük, mert az összes tanintézetekből nyerhető adatok ezt még csak jó honapok mulva dolgozza fel az országos statistikai hivatal.

Most csak röviden azzal a kérdéssel foglalkozunk, hogy az az anyag, melyet a különböző tanintézetek növendékeinek 10 hónap alatt feldolgozniok kell, megfelel-e az egyes tanintézetek növendékei értelmi erejének és annak az időnek, mely a tanulásra rendelkezésükre áll.

Szakférfiak hangoztatják már évek óta, hogy a növendékek valamennyi tanintézetben, tehát az oktatás minden ágazatában tulterhelve vannak. Ennek az eredménye aztán az, hogy az ismeretszerzés terén a mai iskolázási rendszer szerint oktatott mindkét nembeli növendékek nem muthatnak fel olyan eredményeket, a melyeket pedig méltán megvárhatnánk tőlük.

Abban is megegyeznek a szakemberek, hogy annak a sajnálatos eredménynek az oka a tananyag nagyságában, vagyis a növendékek tulterhelésében keresendő.

Évek óta hangoztatják a szakemberek, hol gyüléseken, hol a szaksajtóban annak szükségét, hogy a tananyag megrostálása feltétlenül eszközlendő.

Mindekkorig azonban a közoktatásügyi kormány nem érezte indittatva magát arra, hogy az oktatás ügyét ebben az ágában reformálja.

Reformokban ugyan nem szüköltünk a közoktatás terén sem, sőt éppen ebben az ágazatban találtunk legtöbb ujitással. Ezek közzül igen sok tényleg javára is vált a közoktatás ügyének, ámde a legfőbb bajnak, — a tanulók tulterhelésének — megszüntetését a közoktatási kormány még mindig nem vette fel a programmjába, holott éppen az oktatásnak ezen ágazata szorult reá leginkább a gyökeres reformra.

Azt hisszük, szükségtelen a szakkörök előtt hangoztatni azt, hogy a tanulók tényleg tulterhelve vannak, — valamint az sem szorul bizonyitásra, hogy e tulterhelésben keresendők a kiképzésben észlelhető, erős fogyatkozások valódi okai.

E tekintetben teljesen elegendő az, hogy valaki a kezébe veszi az egyes iskolák értesitőit és megtudja azokból, hogy tiz hónapon át mi mindent kelle a mindkét nembeli tanulóknak megtanulniok, hogy a vizsgálatokon bebizonyithassák az ismeretszerzés terén való előhaladásukat.

Mindenki, — ha még oly laikus is ily dolgokban — beláthatja, hogy azt a tananyagot, mely egyik-másik iskolára nézve előiratik, ily rövid idő alatt lehetetlen olykép feldolgozniok, hogy a tudásuk alapos, az ismereteik megbizhatók és előhaladásuk eredményes legyen.

A tananyag még az elemi iskolákban sincs a tanulók azon korbeli értelmi fejlettségéhez mérve. A legtöbben meg sem értik azt, a mit azért prelegálnak el nekik a tanáraik, hogy azt megtanulják és ismeretkörüket bővitsék vele,

Az, a melyik szorgalmasabb közülök, tán bemagolja a prelekciókat, ámde alig találkozik soraikban olyan, vagy csak igen kevés, a ki elméjében ezt az anyagot olykép dolgozza fel, hogy azzal tudását öregbitse és ezt a tudást az életben érvényesitse.

Már pedig az a tanitási rendszer, a mely nem ezt eredményezi egészségesnek egy általán nem mondható.

A szakférfiaknak adatott meg inkább az a képesség, hogy illetékes helyen okadatoltan fejtsék ki a mai rendszernek a tulterhelésben mutatkozó kétségtelen hiányait és meggyőzzék a közoktatásügy vezetőjét a rendszer megváltoztatásának szükségéről.

Mi csak felvetjük ismételten a kérdést. Megkérjük első sorban az érdekelt szakköröket arra, hogy ezt a nagyfontosságu kérdést ne engedjék egy, vagy más okból levétetni a napi rendről. Agitáljanak ott, a hol agitálni kell. Kapaczitáljanak ott, a hol ebben a kérdésben kapaczitáczióra van szükség.

Győzzék meg a közoktatásügy vezetőjét arról, hogy ez a mai rendszer inkább elöli, mint kifejleszti a tehetségeket; inkább rombol ott, a hol épiteni kellene; inkább elsatnyitja a jóravaló tehetségeket semhogy ismeretkörük alapos kifejtését eredményezné.

És kérjük is őket: ne szünjenek meg az agitaczióval, ne hagyják fel a küzdelmet, mert egyenesen Magyarország szellemi fegyverekkel dolgozó hadseregének harczképessége függ attól, hogy e kérdés szerencsésen oldassék meg.

Ez pedig megérdemli a fáradságot.

Politikai hirek.

Ludvigh János. A hivatalos lap a következő királyi kéziratokat közli:

Magyar miniszterelnököm előterjesztésére megengedem, hogy Ludvigh János, a közigazgatási biróság másodelnöke, saját kérelmére, állandó nyugalomba helyeztessék és hogy neki ez alkalomból sok évi kitünő szolgálataiért elismerésem tudtul adassék.

Kelt Bécsben, 1898. évi junius hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Bánffy, s. k.

*

A főrendiház szervezetének módositásáról szóló 1885: VII. t.-cz. 5 §-a alapján m. miniszterlanácsom előterjesztésére Ludvigh Janost, a közigazgatási biróság nyugalmazott másodelnökét, élethossziglan a főrendiház tagjává kinevezem.

Kelt bécsben, 1898. évi junius hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Bánffy, s. k.

Állatbiztositás és állategészségügy. A magyar állattenyésztés két legnagyobb fontosságu kérdése az, a mi e soroknak a czime. Mindkettő régi idő óta foglalkoztatja a szakköröket és a kormányt is; az elsőnek szervezése a magyar gazda sorsának jobbraforditásában elsőrangu hivatást teljesithetne, a másodiknak államositása pedig egyik legégetőbb szüksége közgazdasági érdemeinknek. Beavatott forrásból értesülünk arról, hogy mindkét kérdés rövidesen tényleg napirendre kerül. A földmivelésügyi miniszteriumban ugyanis elkészültek az állategészségügy államositásáról szóló törvényjavaslat tervezetével s egyszersmind betejezték a kötelező állatbiztositásra vonatkozó tanulmányokát is. Az egész ország nagy érdeklődéssel várja a két nagy kérdésre vonatkozó hireket.

Iparkiállitás Gyulafehérvárt.

Gyulafehérvár, jun. 22.

Lapunk előző számában már jeleztük, hogy a gyulafehérvári Ipartestület két év mulva, 1900-ban, nagyszabásu iparkiállitást szándékozik rendezni. Alsófehérmegyének legnagyobb városa azért teszi ezt, hogy az erdélyi és speciell a gyulafehérvári ipar mindenféle termékeit kellő módon bemutassa és ezzel hathatós módon demonstrálja, hogy mily szép dolgokat lehet produkálni ily szerény körben is, daczára az erdélyi iparosok állitólagos kedvezőtlen anyagi állapotának.

Mindig és mindenütt tagadhatatlanul nagy jelentősége van az ilyen kiállitásnak. Megérdemli tehát a fölvetett és remélhetőleg meg is valósuló eszme, hogy bővebben foglalkozzunk vele.

Hazánk egyész mostanáig ugyszólván csak földmivelő állam volt. Ámde ezen ősfoglalkozásunk korántsem jövedelmez annyit, hogy ebből napjainkban is, a mindinkább felénk tornyosuló nyugati kultura szomszédságában a kor követelményeit kielégithetnök.

Államkormányzatunk tehát mintegy kényszeritve érezte magát, hogy iparfejlesztésünk érdekében végre valamit tegyen. S ugy látszik, hogy a jelen évtizedben iparunk fejlesztése az államkormánynak egyik kiváló gondoskodása.

Az tagadhatatlan tény, hogy az iparosanyagnak nevelésére és kiképzésére az iparkiállitáson kivül üdvös hatással vannak a létesitett és létesitendő, általános s szakirányu iparos-inas iskolák; és még inkább a szak- és közép ipariskolák. El kell ismernünk fejlesztő és nevelő-tanitó hatását a nehány évtizeddel ezelőtt hivatalos kiadásban megindult különféle ipari olvasótáraknak és müipari mintaalapoknak is.

Nem kell messze mennünk az utóbbiak igazolására. Állitásainkat pro domo eléggé bizonyitják a gyulafehérvári ipariskola e hét elején tartott vizsgái, melyek tanuskodtak arról, hogy az ilyen iskola mennyire nemesitő, oktató és müvelő hatással van az eddigelé elhanyagolt iparos ifjuságra. Akik e vizsgákon jelen voltak, láthatták, hogy a tanitók buzgó fáradozása következtében a tanulók megszerezték azt a — ha nem is müveltséget, de tudást igen — a mi életpályájukon megkövetelhető és szükséges.

Hogy az iparos inas-iskoláknak, a szak- és középiskoláknak és a többi ilynemü intézményeknek a szülők is mily nagy fontosságot tulajdonitanak, bizonyitja az a körülmény, hogy pl. a szegedi állami fa- és fémipari szakiskola terjedelmes épületét fennállása negyedik évében már jelentékenyen bőviteni fogják, mert a nagyszámu jelentkezők nem nyerhetnek befogadást. Erdély legfőbb helyén az ipar nincsen ugy kifejlődve, mint Magyarország sok más részében s mégis — hogy csak egyetlen példát hozzunk föl — a szakiskola Zalatnán, mely Gyulafehérvár közelében fekszik, — a lehető legkitünőbben prosperál.

Csakhogy az iparügyeket intéző legmagasabb körök szem elől tévesztik a magyar ember azon egyszerü észjárását, hogy: előbb malaczot, aztán ólat. Előbb biztositsuk a müvelt, képzett iparosoknak az itthon való megélhetését; önállósitsuk iparunkat s csak ezután nyer létalapot az iparosok kiképzésére megindult akczió és fog kamatozni az erre fordiitott pénz.

Mert van nekünk most is számtalan iparosunk — a külföldön. (Mint, a hogy nem egy nagy müvészünk és tudósunk is a külföldön él.)

A párisi szücs- és butoripari remekeknek egy jó részét magyar honfitársaink készitik. De nyujtsunk csak ezen kiválóbb iparosainknak az itthon való megélhetésre módot, bizonyára nem fognak ezek idegenbe költözni. A fiatalabb iparosok körében terjedő szocziálizmus ellen is ez lesz a legbiztosabb óvszer, nem pedig a sokféle rendszabályzat.

A mostani közös vámterület mellett azonban, midőn a szomszéd iparállammal, Ausztriával a versenyt föl nem vehetjük: csekély haszonra dolgozó kisiparosaink, az Ausztriából beözönlő iparczikkek folytán, kénytelenek silány munkára és olcsó, leginkább inas munkaerőre szositkozni, mely természetesen a már most is tengődő kisipart tönkre teszi.

Sajnos ezek konkrét tények . . .

No, de hagyjuk el már a dolog pesszimisztikus oldalát. Higyjük, hogy ezen hamarosan segitenek, amennyire csak az intéző köröktől kitelik s addig is, mig a föntemlitett veszedelmes bajt szakértő gyógykezéssel eltüntetik, arra kell törekednünk, hogy magunk orvosoljuk, a mily mértékben lehet s neveljünk tanult, sőt müvelt iparosokat a hazai ipar jobb jövőjének reményében.

Ezt a czélt pedig az iskolákon kivül az iparkiállitásokkal érhetjük el, melyeken a mesterek és az ifjak is nemes versengést fejtvén ki, nemcsak sokat tanulnak, de bemutatják a laikus közönségnek is, ki menynyire jártas a saját szakmájában s igy ki mily mértékben érdemli meg a közönség elismerését és pártolását. Az iparos-ifjak már hónapokkal a kiállitás előtt, szorgalmasan munkálkodnak, hogy minél szebb, diszesebb dolgokkal mutassák be tudásukat. S maguk a mesterek is ezen igyekeznek. Nemcsak az adandó dijak fogják a résztvevőket az iparkiállitásra való előkészülésre ösztönözni, de jóleső erkölcsi jutalom is, melyet ott nyernek. Igy a tanulságos, hasznos, nemes verseny megtermi a maga áldásos gyümölcseit.

Megvagyok róla győződve, hogy a tizenkilenczedik századnak, a munka és gyakorlat századának alkonyán, Gyulafehérvár és a kiállitáson résztvevő többi városok, különösen Kolozsvár iparosai fényes bizonyságot tesznek majd arról, mikép az ő munkájukra is joggal elmondhatják „a tisztes ipar“ diszes elnevezést. Hisszük, hogy a kiállitás által elismerést szerezrek nemcsak a maguk, de városaik, elsősorban pedig Gyulafehérvár számára, mely, — mint egykor fényes fejedelmi város, annyi dicsőséget ért meg!

Az itt elmondottakat figyelmébe ajánljuk az intéző köröknek, kivált pedig Novák Ferencz kir. tanácsos, gyulafehérvári polgármesternek, a ki mindig szivén hordja az igazgatása alatt álló városnak és hazájának igaz érdekeit és pártolja a pártfogásra érdemes eszméket. Ő legtöbbet segithet a kezdeményezés nehéz munkájában és eddigi érdemei, munkálkodása remélni engedik, hogy az életrevaló tervet föl is karolja s vele együtt mások is, a kik ez ügynek a legtöbbet használhatnak.

A gyulafehérvári Ipartestület megtette

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1898. Junius 23.

Ecce homo.

(Emberismertető töredék, több hires külföldi és hazai tudós munkáinak adataiból összegyüjtve.)

Közli: **Suchán Elemér.**

(Folytatás.)

A beszéd értelme s az előadás, az ember szellemét elég tisztán árulja el. Ki lassan beszél, az lassan gondolkozik, noha néha ugyanabban. Hirtelen beszélő nem beszél elég világosan.

A gondolatok egymásravaló gyors következése tünik ebből ki néha, de alapjában kétséges, hogy fogalmai nem elég világosak.

Ki nehezen, kapkodva s emellett arczrángásokkal és taglejtésekkel (gesztus) beszél, az lehet okos, de soha sem nagy ész!

Ki waccsol, az rendszerint gyáva!

Az akadozó beszédű váratlan esetekben nem találja fel magát.

A gyermek, ha hazudik, akadozva beszél, mintegy félve, hogy valamit bizonytalanul tud. — Ez sokszor visszatér s szokássá válva megmarad.

A lángészt könnyen folyó, soha sem akadozó, keresetlen kifejezésű s hullámos beszéd jellezi. (A hirtelen haragu, ideges emberek a legjobb szivűek, ilyenek a bohémek. Azok könnyen engesztelődnek, haragot, gyűlöletet nem tartanak. Hagyjuk az illető ugyánt sokáig beszélni, mi csak figyeljük — mintegy kibeszéli akkor magát — s mi itélhetünk!

Az iratok, — nevezetesen a jelekből, nem mindig lehet elfogadható itéletet alkotni. Ezek legtöbbször csalnak! Vannak remek kalligrafikáju ostobák s viszont roszirásu zsenik. Még hires festőnek nem volt szép irása. — A legtöbb geniális irónak alig olvasható hyeroglifái vannak.

Az irás a körülményektől s leginkább a gyakorlat irányától függ. — Egy igen jeles irótól hallottam feleletül, hogy azért oly rosz, olvashatatlan az irása, mert diák korában a szépirási tanórákon irodalommal és nem irással foglalkozva, regényeket olvasott dugva, a pad alatt.

Sokan előszeretettel gyüjtik a facsimilékot s egy társulat Párisban, bámulatos eredményeket mutat fel e téren.

Komolyabban figyelemre méltó nehány tapasztalat az irást illetőleg ezek: Az igen gyorsan, csak a jellegzetes vonalakat odavető hanyag, de merész vonások; heves, eszes jellem. A tiszta, egyenletes, nyilt vonásokkal irt olvasható gömbölyü betük sorai; gyengeség és lassuság. Az egymás mellé, ugyszólva egyenként és külön-külön odaragasztott, alkalmatlan irás lelki nyugalom jele, de nem nagy észbeli tehetség.

Sajátságos alakjai az egyes betüknek; önállóság és álhatatosság.

Apró, mintegy papirt kimélő, összeszoritott s végén körbe hajló sorok fösvénységet árulnak el

Hosszu sorok és betük — belső izgalom.

Az irásból — értve a tartalmat — kiindulva, a megitélhetésre a legcompetensebb — a levél!

Legintenzivebb tükre a kedélynek, hangulatnak, természetnek, szivnek és intimitásnak.

Legszabadabbak, legeredetibbek vagyunk a levelekben. A bizalmas levelek legegyénibbek; a logika ellen vétők bizonyitványt adnak elmeszegénységükről; sokan nehezen irnak, de jól! Kik nagy megfeszitéssel irnak, azok ép ugy beszélnek is; ezek szorgalmasak ugyan, álhatatosak, erősebb testalkotásuak, de középszerü eszűek egyszersmind. Az öltözék, vagyis a ruházat is eszköz a megitéléseknél. — Vannak emberek, kik oly pontos itéletet tudnak csupán az öltözet után adni, hogy megfigyeléseik gyakorlottsága bámulatba ejti az illetőt.

Különösen azok birnak ily képességgel, kik naponta — hivatásuknál fogva — igen sok különböző rendü és rangu emberekkel érintkeznek, pl. vendéglősök, posta tisztek, kereskedők stb. Helyes itélet azonban csak azoknál állhat meg, kiknek szabad választása a ruházkodás tekintetében nincs körülmények által kényszeritve, vagy korlátolva.

Komoly, szilárd jellemüek külsőleg nem igen gyönyörködtető, de tartós, sötétebb és lehetőleg egy szinü öltözetet viselnek. Drágaságokat ritkán s csak a szükséges egyszerüt hordják, pl. óra, zsinor (és nem láncz), gyürü (egyköves pecsétes leginkább.)

A könnyelmüek, felületesek fényes és nem tartós, feltünő, rikitó szinü ruhákat viselnek. — Divatbábok. Nem a divatot viszonyitják az egyéniségükhöz, hanem az egyéniséget a divathoz. Nem azért viselik, mert — és nem azt, mi jól áll, hanem mert az divat. Tehát ők nem igyekeznek önállóságra, ők az árral usznak megfontolás nélkül. Ezért leggyakrabban nevetségessé válnak. Ezek leginkább rendetlen, léha, üres fejü piperkőczök. A tetszvágy van nagyobb mértékben kifejlődve náluk s lassan elvesztik a férfiasság jellegét. Nincs kiálhatatlanabb a férfias nőknél és a nőies férfiaknál.

A nő a férfiban az erőt, a védelmező hatalmat szereti; ez imponál neki. Viszont a férfi a nőben a gyengét, a védelmezettet imádja. Ez animálja őt a nő után, ez idealizálja is! Mégis, korunkban az ősi, eredeti illusiót ingatni kezdi a mesterkélt tetszelgés, mig mindkét fél elveszti a másikával szemben nymbusát.

Vigaszt csak az nyujt, hogy minden akczió reakcziót szül.

A durvák, zsugoriak goromba szövetü és csuf olcsó ruhákat viselnek. Izléstelenül, magukhoz nem illően ruházkodnak. A parvenük is azon csoportba tartoznak, melyekben a könnyelmüekről volt szó.

Azokról, kikről azt szokták mondani, hogy minden jól áll, azok ügyes, találékony elméjü, hajlékony, kellemes, jó kedélyüek.

A takarékos, mindig tiszta fiuban már jó eleve látható az egykori szorgalmas családfő, pontos tisztviselő!

A lángeszüek hányva s gondatlanul, de mégis bizonyos izléssel öltöznek. Ugynevezett hanyag elegantiával.

Alacsony lelkűek, vagy a hirtelen urakká letteknél, a legpompásabb öltözékekben is kitünik a szokatlan feszesség.

— A testtartás, különösebben a mozgás közben, vagy járás alkalmával is érdekes megfigyelésekre nyilik alkalma a figyelmes vizsgálónak. Természetest és természetellenes feszest, méltóságost a nevetségessel, bizonyost az erőltetéstől lehet megkülönböztetni.

A gyors lépések, a lassuak, egyszerü és változók, nagy és kicsiny lépések; mindmegannyi világosan jelent valamely charactert.

Mindezeken kivül azonban bővebben a fejet magát fogom az eddig összegyüjtött rendelkezésem alatti adatokkal tárgyalni.

A fej (caput), két részből áll: a felső és alsóból. A felső a homlok, a koponya, az alsó, az arczból áll. A felső a szellemi, az alsó az érzéki idegek helye.

Ebben vannak tehát az ember egyéni természetének legalacsonyabb és legmagasabb tulajdonságai egyesülve. Minél derékszögebb a profil, annál intelligensebb. Ez okból kellene minden arczkép két alakban készitve legyen: Oldalról (profil) és elölről (en face). Minél correktebb a felső rész, annál tökéletesebb a szellem; s minél uralkodóbb az alsó alsó része a fejnek, annál állatibb az ember.

Az igen nagy, vagy igen kicsi koponya, szellemi gyengeséget jelent mindig. Ezen viszonyt azonban, ugy az arcz, valamint az egész testhez relative kell venni. Az őrülteknél minden esetben bebizonyosodik ez, noha többen az őrültséget ellenkező esetekben tételezik fel.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kötelességét s ezután is megteszi. A testület elnöke Papp György, a ki az akczió tulajdonképeni megindítója volt, többekkel együtt, konkrét javaslatot dolgozott ki a további teendőkre nézve s e fölött tárgyalásba bocsájtkoznak a gyulafehérvári Ipartestület egyik közelebbi gyülésén, esetleg később Gyulafehérvár sz. k. város közgyülésén is.

Mi örömmel üdvözöljük a fölvetett eszmét és kivánjuk, hogy az a kezdeményezők szép intencziói szerint teljedésbe is menjen.

T. K.

A felső leányiskoláról.

Kolozsvár, junius 23.

Nem mulaszthatjuk el, hogy néhány szóban elismeréssel ne szóljunk a kolozsvári felső leányiskoláról, mely az idén is olyan szép eredményeket mutatott fel. Ez az iskola, mely De Gerando Antonina, a magyar tanügy ezen legkiválóbb harczosának vezetése alatt fejlődött oda, a hol most áll, folyton fejlődik.

Számtalanszor volt alkalmunk meggyőződni erről; meggyőződtünk a jelenlegi vizsgák alkalmával is. Sokkal szerényebb iskola, semhogy magáról beszéltetni szeretne, ezért nekünk kell megszólalnunk, hogy az iskola idei eredményeiről a közönség tájékozást nyerjen.

Nem akarjuk csak a magunk véleményét adni, ezért közöljük egy budapesti jeles tanügyi férfiu levelét, ki a vizsgákról következőleg nyilatkozott egy levelében:

„El voltam ragadtatva, főkép azon szellem által, mely ezen iskolában uralkodik. A növendékek oly örömmel, oly buzgalommal felelnek! Látszik, hogy nekik a tanulás élvezetes, minden rosz rendszer mellett is. Nincsenek elnyomva, az öröm sugárzik szemeikből, a mikor tanitóiknak felelnek, oly szépen, világosan, gondolkozva és bátran. Látszik, hogy a tanári kar nemcsak azon van, hogy a maga összetákolt, megemészthetlen kis holt tudományát kamatoztassa a legsikeresebb módon, hanem maga is, halad, fejlődik folytonosan. Mily gyönyörüen ejtették ki a franciát Biela kisasszony növendékei! És mily sokoldalu müveltségre tesznek ők szert, a másoknál oly száraz nyelv tanulása közben."

Azt hisszük az legszebb dicséret, a mit egy iskoláról lehet mondani, mikor mindenfelől arról szól a panasz, hogy a megemészthetlen rosz rendszerrel ölik meg az ifjuságot s elveszik kedvét a tanulástól.

Érdekesnek tartjuk felemliteni azt is, hogy ennek az intézetnek nemcsak a tanulói, hanem a tanerői is folyton fejlődnek, sietve tovább képezik magukat. Cs. Papp József tanárt most avatták doktorrá. Békésy Lila tavaly tette le a budapesti rajz akadémián a felső leányiskolai rajztanári vizsgát. Biela Mariska pedig tegnapelőtt tette le az unitárius főgymnasiumban az érettségi vizsgát. Egy év alatt tanulta meg a latin és görög nyelvet s jövőre az egyetemre fog járni, hogy latin, német és franczia nyelvből alapvizsgát tegyen.

Ilyen eredmények csakugyan megérdemlik az őszinte elismerést. Igen helyesen cselekszi az a szülő, ki leányát ilyen intézetben neveltéti.

Esküdtszéki tárgyalás.

Kolozsvár, junius 23.

— Második nap délután. —

A délutáni tárgyalás folyamán elnök az adatokból konstatálta, hogy vádlottak mind vagyonosok és büntetlen előélettek.

Ezután Deáky Albert ügyvéd tartotta meg a vádlottak felett a védbeszédét.

Deáky Albert a védbeszédében utal arra, hogy itt a kérdés csak az lehet, hogy a Memorandum s kifejezéseiben van-e oly passzus, mely sértő vagy rágalmazó lehet?

Védbeszéd helyett öndicsőitő beszédet tartott a vádlott.

A Memorandumnak sem czélja, sem hangja, sem szétküldése nem szolgáltatott arra okot, hogy sajtópert inditson a vádlott.

Az igazgatóság csak saját hatáskörében járt el, a mikor a 8000 frt kölcsön ügyében intézkedett. Ez nem csak joga, hanem kötelessége is volt a szabályok szerint. Ezért sajtóbiróságilag felette itélhetett.

Felemliti, hogy korteskedéssel igyekezett vádló a maga igazát kiszoritani.

Rámutat a vádló által felemlitett kuliszsza titkokra és utal arra, hogy ezek mind valótlanok. A rendkivüli közgyülés megtartásának szabálytalanságait érinti s azután igy folytatja:

Ha személyeskedő czélja lett volna az igazgatóságnak, abban az esetben nem vétették volna le ők maguk a napirendről az ügyet. Ellenkezőleg az igazgatóság humanus eljárását bizonyitja az is, hogy Loew igazgatót, daczára a vádló szabálytalan eljárására, még is megtartotta jogtanácsosi állásában.

A kulissza titoknál a vádló két egyént vádol, Nussbächert és Dahintent. Tények igazolják, hogy nem Nussbächertől függött, hogy a kötelezvény helytelenül állittatott ki, nem N.-nek a hibája, hogy a vezérigazgató jogtanácsos mulasztásokat követett el.

Nussbächer semmi módon nem vádolható igaztalansággal.

Kimutatja valótlanságát annak, mintha Dahinten azért igyekezett volna a 8000 frt miatt akczióba lépni, hogy az igazgatói állást megkaphassa.

Hangsulyozza, hogy az árvák 100 db. részvénye helyett az igazgatósági tagok tettek le részvényeket. Részvények átruházása közgyülések alkalmával különben is szokásos.

Ezután a 8009 frtos kötelezvénynek ismerteti a történetét. Kimutatja, hogy a csődtömegnek még birtokában sem volt az erdő, mikor a kölcsönt vették; nem volt s maig sincs leltározva. Mint ügyész és vezérigazgató, miért nem ügyelt arra, hogy ez a kötelezvény nem két évre, hanem félévre állittassék ki?

Rámutat a védő arra, hogy a csődtömegből más tartozásokra, törlesztéseket fizetett, mig a 8000 frtból törleszteni, daczára a hármas felelősségnek, mely vállait terhelte. Ha a lejáratot el nem hallgatja és ki nem tolja, s a behajtás iránt a törvényes lépéseket ideje korán megteszi, rég befolyt volna a tartozás.

Most ugy állunk, hogy a csődből nem kapunk pénzt, az igazgató ur ezzel szemben csak kétes értékü szóbeli igéretet tett s egyuttal mindjárt a kamatok leirását is kérte. A csődtömegből a saját követelését a vádló kiszedte, de a bankét nem. Ezek olyan okok voltak, a melyek miatt az igazgatóság kénytelen volt fellépni.

Dr. Roher nevében tiltakozik a rosz kötelezvény kiállitása ellen. Jogi szempontból fejtegeti azokat a szabálytalanságokat, a miket Loev a jelen kölcsönügynél elkövetett.

Rátér azután az inkriminált passzusokra. Hangsulyozza, hogy a sajtó törvény értelmében a szövegből kivenni egyes szavakat nem szabad, mert ugy, a szelid kifejezések is, sulyosakká válhatnak.

Az első incriminált passzus ez:

„Ez a kölcsönügy tehát a választmányra nézve be volt fejezve; miután ez abban a nézetben volt, hogy helyes, az üzleti könyvekkel összhangzó és nem önkény szerint készitett hátralékkimutatások vannak ő előtte".

Tényekkel beigazolni törekszik, hogy e tekintetben a bizottság álláspontja helyes.

A második incriminált passzus ez:

„Ezekre a felvilágitásokra a következő megjegyzéseket kell tennem: Abban az időben, a mikor a Káhán Jakab vagyona fölött a csőd megnyittatott — és abban az időben, a mikor a mi igazgatónk, mint tömeggondnok a vidéki takarékpénztárhoz hat hónapok teltén visszafizetendő nyolczezer forint kölcsön engedélyezése iránt folyamodott, a csődtömeg vagyonához semminemü erdő nem tartozott, hanem Káhán Jakab csak egy 4000 forintos részfizetést tett a kérdéses erdőért — a mely részfizetés abban az esetben, ha a későbbi részletek nem fizettettek volna meg, elveszett volna. A csődnyitás idején a tömeghez tartozott tehát ez a 4000 forint — továbbá Entradámban és más községekben egy néhány ingatlanbeli részjutalék, melyek a Káhán Jankel halála után maradtak és melyekben Káhán Jabab $^1/_3$ rész jutalékot birt.

A mi igazgatónknak a 8000 forintos kölcsön engedélyezése iránti folyamodványában már — hogy élesebb kifejezéssel ne éljek — egy őszinteségtelenség rejlett; mert az igazgató ur az előbbi tényállást a biráló választmánynyal nem közölte, hanem mindig csak arról volt a szó, hogy a csődtömeg üzletei a töméntelen értéket képviselő rengeteg erdők levágatásával tovább folytattassanak".

Védő itt is adatokkal kimutatja, hogy az igazgatóság a tények alapján irta ezt meg.

Olvassa ezután védő a következő passzust:

„A biráló választmány tehát az igazgató által — és bizonyára nem határozott szándék nélkül — elámittatott, mert mindig csak ennek az állitólag tömérdek értéket képviselő erdőnek a letarolásáról volt a szó; soha azonban arról, hogy ennyi az összeggel az erdőt kell előbb megvenni vagy fizetni.

Az ámitási szándék az én nézetem szerint föltétlenül megvan, mert hát az igazgató ur előtt világosnak kellett lennie, hogy a kölcsön ő nekie — a való igaz tényállás tudtul adása esetén — soha sem engedélyeztetett volna.

Merőben hamis továbbá az igazgató urnak az állitása, miszerint az erdő vételára 1891. márczius 1-ig az „Albiná"-nak kifizettetett volna, mert ő az ő saját számadása szerint fizetett az Albinának 1892. február 1-én 2000 frt összeget, 1892. február 21-én 11,616 frt összeget, 1892. február 27-én 500 forint utolsó összeget Puszta-Szent-Mihály községének".

Itt is tényeket állit az incriminált tétel bizonyitására.

Incriminálta a szerző a következő passzust is:

„Az ezen minősithető eljárás számára való helyes kifejezést visszafojtani, ha jó, hanem megmagyarázható, hogy miért nem terjesztette be az igazgató ő sáfárkodása felőli számadás másolatát a választmánynak, mivel hogy éppen az ő saját számadása a legvilágosabb bizonyitékot szolgáltatja arra nézve, hogy ő a tételt a takarékpénztárnak megfizetni akarta, mivel különben azt abból a 24,000 frtból, a melyet más ismeretlen hitelezőknek kifizetett, könnyen tehette volna, mivel a pénz a kezében volt".

E pontot beigazolni igyekszik védő a vádló saját érdekei első sorban történt kielégitése által.

Két további incriminált pont a következő:

„Mert Uraim, az igazgató ebben az ügyben a választmánynyal és az ő általa képviselt intézettel szemben oly módon járt el, a mely nemcsak egyátalán nem menthető, de sőt még csak nem is szépithető, s a melyre, nézve a való igaz kifejezésnek használatától a nyelv és a toll is idegenkedik".

„Az előbbieken kőzölt tényállás bennünket mindannyiunkat a legmélyebb bosszusággal töltött el, különösen pedig a tényálladék is, hogy Löwnek, az igazgatónak és jogügyésznek a saját zsebe és saját érdeke közelebb állott, mint az intézet érdeke, mivel a saját zsebébe a hitelező választmány és a csődbiróság által épen nem engedélyezett — igy tehát jogellenesem felvett — kölcsönt 7%-tól is kamatokkal együtt jól visszaftzette, de nem az intézetnek előbb lejárt követelését, a melynek valóságos befizetéséért magát a birálók választmányával szemben elkötelezte s a mely kölcsönnek pontos visszafizetését becsületbeli dolognak kellett volna tartania".

Erre nézve kimutatja, hogy az igazgató választmány a saját foruma előtt a tényeket adta elő. Ezért sajtóper nem inditható.

A nyomdászra nézve megjegyzi, hogy ő a felelősséget letette a vállairól azzal, hogy a köteles példányt az illetékes hatóságnak idejekorán bemutatta.

A vádlónak azt az eljárását is helytelennek tartja, hogy a helyett, hogy a testület képviselőjét fogták volna perbe, megidézteti s a vádlottak padjára állittatja az egész testületet.

Kéri ezt konstatálni, hogy itt nem rágalmazást tartalmazó nyomtatványról, hanem hivatalos határozat kiadásáról van szó. Kéri a vádlottak felmentését.

Deáky Albert logikai alapokon nyugvó, szép védbeszéde, mely helyes világitásban mutatta be a tárgyat, nagy hatást tett.

Elnök a gyülést 5 perczre felfüggesztette.

Szünet után Tutsek Sándor dr. adta elő a viszon vádat, melynek végén engedélyt kért, hogy vádló Loew németül szóljon, mert ő, mint ügyvéd, még abból a korból való, a melyben magyarul nem tanulhatott.

Elnök: Mint ügyvéd köteles a biróság előtt az állam nyelvét használni.

Mint magánfél azonban németül is szólhat.

Loew azután beszél német nyelven fél órán keresztül. Beszédét leforditotta magyarra a tolmács Pausinger Sándor. Ezután még Deáky Albert védő szépen, meggyőző érvekkel előadott felete következett, mely után elnök összegezte a tárgyalás eredményeit és az esküdteknek feltette a kérdést. Az esküdtek 7 óra után visszavonultak s háromnegyed órai tanácskozás után a vádlottakat a rágalmazás, becsületsértés és sajtóügyi kihágás vétségében ártatlanoknak találták.

Az inkriminált közleményekben 9 szóval 3 ellenében találtak ugyan becsületsértést, de két vádlottat, Nussbächert és Dahintent 6 szóval 6 ellenében vétkesnek nem találták, a többieket pedig egyhangulag felmentették.

Ennél fogva a kir. törvényszék is felmentő itéletet hozott.

Elmarasztalta Loew György magán vádlót 67 frt 50 kr. költség megtéritésben, továbbá a Miss és Czallner részére 60—60 frt. költség, Fellion Márton polgármester részére 150 frt. költség, tiz vádlott részére egyenként 100 frt, együtt 1000 frt. költség, Deáky Albert részére pedig 455 frt. ügyvédi honorárium megfizetésére.

A tárgyalás este 9 óra után ért véget.

Végtárgyalás rablógyilkossági ügyben.

Kolozsvár, jun. 23.

Rablógyilkossággal vádolt egyén állott ma a kolozsvári kir. törvényszék előtt, Kecsér Ferencz, szentlárenczi (Steierország) szü-

letésü, állandó lakás nélküli 45 éves kath. nős, famunkás büntügye került végtárgyalásra.

Ennek a rablógyilkosnak kettős bűnös-ség is nyomja a lelkiismeretét. Megölte először 1880-ban Czilliben. Feleségét otthagyva, második házasságra lépett 188[illegible] vagy 1888-ban Nyeig Anna emeriszt-kóssal.

Az évet pontosan azért nem tudja megállapitani, mert az eskető oláh pópa nem vezette be az anyakönyvbe, a mi minden esetre az oláh pópák rendszeretetét, kötelességük teljesitésének elhanyagolását jellemzi. Ám ezért a balázsfalvi g. e. szentszék véleménye az, hogy ez a házasság szabályszerüen köttetett s törvényes.

E kettős házasságon kivül nagyobb bűnt a vádlottnak az elkövetett gyilkosság.

A rablógyilkosságot Kolozsmonostor határán követte el a kalvária alatt 1896 October 5-én Kriznik Antal munkás társával, Kriznikkel együtt indultak el Hunyadmegyéből Pojána Morulujból, hol együtt dolgoztak, Jára vize felé igyekeztek, okt. 6-án érkeztek Kolozsvárra. Előbb a Nagy-utczában pihentek, káztak egy pálinka mérésben. Innen elindultak Monostor felé. A monostori sörházban megtértek sörözni.

Az áldozat fizette. Kriznik két nagy pohárral ivott, a vádlott pedig csak egy pohárral. Kriznik egy koronával fizette ki, [illegible] ből Kolozsvári Samu, a monostori sörház vendéglőse, 14 krt még vissza adott. Elindultak a monostori országuton Gyalu felé. A kalvária alatt letértek az utról s Kriznik [illegible] tyuját feje alá tévén, leheveredett, mert a pálinkától, sörtől elálmosodott. Ekkor gyilkos társa elővette revolverét és hat lövéssel megölte áldozatát. Öt lövés az elhunyat érte, a hatodik, a fejtető jobb oldalán, már a halál doklás pillanatában, vagy pedig, mint [illegible] tat. A lövések közül kettő a fejtetőt [illegible] egy az arcz jobb oldalát, egy a nyak jobb oldalának felső részét, egy a hátnak jobb oldalát, egy a bal alszárát. Az orvosi vélemény szerint e lövésen kivül a többi közvetlen zelből történt, néhány cm. távolról.

A lövések közül egy feltétlenül halált okozó, a kettő olyan, melynek a legtöbb valószinüség szerint halált okozó az eredménye. A többi lövések is sulyosak.

Az áldozat a két első lövés után felkelt néhány lépést tántorogva tett, s ez alatt ujabb lövésekkel megölte utitársa s köpenyét a sajátjával elcserélte, pénzét elrabolta.

Vádlott nem akarja beismerni a rablógyilkosság tényét. Azt állitja, hogy [illegible] megtámadta a társa a miatt, hogy nem adott neki kölcsön pénzt. E miatt ő önvédelemből ölte meg utitársát. Ennek azonban ellenmond az, hogy az áldozatnál még az [illegible] kr. sem volt meg, a mit a monostori sörházban a koronából vissza adtak.

Vádlott a tett elkövetése után utitársát megváltoztatta, visszatért a kolozsvári [illegible] lyaházhoz s elutazott Kis-Sebesre, nejét meglátogatni.

Itt azt beszélte, hogy társa szerencsétlenségnek lett az áldozata. Később a vizsgálat folyamán azt vallotta, hogy a társa [illegible] megtámadta s ő önvédelemből használta fegyverét.

A mai végtárgyaláson a biróság Hegybold Artur elnöklete alatt igy alakult meg: birák: Szentkirályi Gyula, Issekutz Gyula. Jegyző: Héczey Lajos. A vádat Göllner [illegible] dr. alügyész adta elé, szépen kidomborítva a tárgyat. A vádlott védője Bruckner [illegible] dr. ügyvéd volt.

A tárgyaláson a vád előterjesztése [illegible] a vádlott kihallgatása következett, mely [illegible] be vette az egész délelőttet.

A rablógyilkos kis termetü gonosz [illegible] fejezésü, mozgékony ember. Büntetve [illegible] verekedésért már fél évi fogsággal 1876-[illegible] Németül beszél, a magyar nyelvet csak [illegible] beszéli. Vallomását folyékonyan adja elő.

Kövér, izmos koponya, mindig korlátolt elmére vall, annyival is inkább, midőn egyszersmind kicsi és gömbölyü.

Lapos nyakszirt gyenge észt mutat, de ha ez az igen erős tarkó miatt látszik ilyennek, akkor makacsságot jelent.

Mindezekkel (s nevezetesen a dudorodásokkal) részletesebben a kraniologia foglalkozik, miért is e helyen csak egy némely nagyobb, külső fontossággal biró s azon részeket hozom fel, melyeket a fej különösebb ismertetésénél elkerülhetetlenül szükségeseknek tartok.

A homlok igen sokféle s különbözik, rövidség, hosszuság, domboruság, laposság, simaság és egyenetlenségre nézve.

(Vége következik).

Gyilkossággal vádolva.

— Angolból forditotta: **Amica.** —

Prólog.

X.

(Folytatás.) (31)

Pali elfordult, hogy valakivel, a ki megszólitotta beszéljen Ő semmi idegenszerüt nem vett észre a viselkedésünkben, a mint, majd nem elbüvölve néztünk egymásra. Azonban ez az állapot csak néhány pillanatig tartott, de miután azok elmultak, évekkel érzem idősebbnek magamat.

Thornbury ur egy két lépést tesz, és tekintete azt mondja, hogy kövessem őtet. Egy kissé távolabb ment a férjemtől, és vendégeimnek a legközelebb álló csoportjától.

— Nem csalódom? Kegyed ösmer engem, nem de? — kérdi, félig felemelt szemhéjai alól merően nézve az arczomra.

De, ámbár a szavai kérdést fejeznek ki, hangjában nincs abból semmi.

— Igen, válaszolom röviden; hangom halk és nyers, és még enmagam előtt is ösmeretlennek hangzik.

A zongora mellett állunk, melyre kezemet támasztom. A tágas teremben, a beszélgetés zsongása miatt nem félhetek attól, hogy a mi társalgásunkat meghallják.

A Thornbury ur arczáról és modoráról itélve, senki sem képzelné, hogy konvencziónális udvariasságál egyebet mondana. Én részemről minden erőmet megfeszitem, hogy ne mutassak felindulást, és a figyelmet magamra ne vonjam.

A Thornbury ur arcza nem árul el semmit; de az én érzékeim a legélesebb belátásra fokozódtak, és meg vagyok rola győződve, hogy habozik a felett, hogy miképpen cselekedjék, és ennek a meggondolására szeretne időt kapni. Ösztönszerüleg érzem, hogy részemről az esdeklő szavak semmi sulylyel nem birnának előtte, ha kedve tartja vagy előnyére szolgál, hogy engem eláruljon, és érzem, hogy a hatalmában vagyok.

Leirom Thornbury Denhamot olyannak, a milyennek látom. Közép magasságu, erős testalkotásu férfi, lehet, hogy fiatal korában sugár volt és kellemteljes. Nehézkes lépése van; barna haja között vöröses sávok vannak és halántékainál ritkák.

Nagy husos arcza simára van borotválva, szintelen és mozdulatlan; arcza kifeérzéktelen, kivéve midőn a szemeit látja az ember, mi ritkán történik, mert szemhéjait még akkor is ritkán emeli fel, midőn valakit megszólit. A szemei vöröses barnák, és elég élesen és szilárdan néznek a világra, ámbár látszólag csak egy kis nyiláson keresztül teszik azt.

— Azt hiszem hogy itten senki sem ösmeri magát? — kérdi Thornbury ur azon a lassu, kimért, egyenlő hangon, melyre oly jól emlékezem.

— Nem, senki, — válaszolom röviden.

— Nekem azt mondták, hogy Lady Conway egy Roy kisasszony.

— Azt a nevet vettem fel. Hangon nem remeg; de szilárdsága a kétségbeesett erőfeszités eredménye.

— Oh! — kiáltja ő sokat jelentőleg.

— Thornbury ur, ön tudja az én történetemet. Talán szándékában van azt elmondani. Ha igen, tegye azt rögtön. Jobb szeretnék a legrosszabban keresztül esni, mint attól félni.

A lábai alatt levő puha persa szőnyeget látszik vizsgálni, tehát szándékára vonatkozólag nem tudok arczáról semmit leolvasni.

— Természetes, hogy a férje tudja, hogy a maga neve felvett név volt? kérde Thornbury ur; és a mint azt teszi, tekintetét hirtelen és élesen reám szegezi.

— Ő — nem tud — semmit.

Thornbury ur mosolyog, de azon szemtelen értelmezés alatt, mit az a mosoly magában rejt, lesütöm a szemeimet.

— Lettice, maga merész játékot üz! — mondja.

E megjegyzésre büszkesegem fellázad, de alázatosságra kényszeritem azt; nem merem megbántott női méltóságomat érvényesiteni; semmit sem vehetek rosz néven, a mit nekem Thornbury ur mond.

— A férje nem tudja, hogy maga Lyn.

— Nem, nem! szakitom félbe gyorsan.

— Szegény Conway!

Thornbury ur könnyedén vonogatja a vállait és elfordul. Mielőtt észre veszem, hogy ő a társalgást be akarja végezni, ő már Lady Hernshaw Oliviahoz csatlakozott. Ő figyőben hagyott engemet, és fogalmam sincsen róla, ha vajjon titkomat meg akarja e őrizni, vagy nyilvánosságra hozni.

Csudálkozom, hogy a következő két órát, az ebédet megelőző negyedórát, és az étkezés hosszura nyujtott megpróbáltatását, hogy fogom keresztül élni? Ilyen hallgatag háziasszony, a milyen én vagyok, talán soha sem létezett. De férjem vidám és barátságos, és miután a vendégek jó kedvüek, a társalgás és nevetés soha sem csökken. Lehetséges, hogy hallgatagságom elkerülte a figyelmet.

Végre az étkezés bevégződött, és mi vissza mentünk a szalonba. Egy fél óráig egyik asszony vendégemtől a másikhoz megyek, olyan erőfeszitéssel a mi hősies, igyekezem háziasszonyi kötelességemet teljesiteni.

Végre a férfiak bejönnek, közöttük Thornbury Denham is megjelenik. Ő a férjemhez beszél, a ki nevet, és ekkor ismét szabadabban lélegzem.

Néhány percz mulva, a mint Lady Olivia mellett ülve beszélgetek, Thornbury ur lassan felénk közeledik.

Ő mellettünk áll meg, a kandalló párkányához támaszkodva lassan szürcsöli a fekete kávéját, melyet a legény hozzá vitt.

Beszélget Lady Oliviával, teljesen ignorálva engemet — mig valaki csatlakozik hozzánk. Ekkor ő ladysága az ujjonnan érkezetthez forditja a figyelmét, és Thornbury Denham, olyan hangon, mely minden udvariasságát elveszitette, meg szólit.

— Sir, Pál azt mondta, hogy éppen most vásárolt egy Turnert, — mondja. Én itten csak viz festékeket látok.

— Az a kép a másik szalonban van, — magyarázom, és hangom szivemnek a fájdalmas dobogása daczára nyugodt.

— Szeretném látni, válaszolja Thornbury.

Tekintetének engedelmeskedve felállok és ő lassan teszi le a cseszét egy közel levő asztalra. Előre megyek és a nehéz függönyt félre huzva egy kissebb szobában lépek be, melyet üresen találunk. De Thornbury ur a virágház felé tekint, mely e szobából nyilik.

— Itt könnyen megzavarhatnak bennünket — jegyzi meg hidegen. Nincs valami olyan hely, hol háboritlanul tudok magával beszélni?

Ő előtte a virágházba megyek, mint hirtelen ő veszi fel a vezető szerepet és a kert felé indul. Távol a háztól, hátul egy világitott ablakhoz van egy kerti ház, a [illegible] külül, hogy egy szót váltottunk volna [illegible] megyünk.

A kis menhelynek az ajtaja a parkra nyilik, a vén gesztenye fákból alkotott árnyék melyet most a hold halvány fénye vilá[illegible] előtte van. Ámbár bent a szobában vannak [illegible] székek, mi nem használjuk azokat.

Thornbury kiveszi a kabátja oldal zsebéből a szivartárczáját, és lassan szivarra gyujt. Aztán felém fordul.

Azt hiszem, hogy az arczom halotti szint váltott, mert a mint reám néz, meg[illegible] szokottnál is durvább hangon beszél vele.

— Rosszul van? Elakar ájulni? kérdi.

— Nem — válaszolom remegve.

— Mert, arra akartam figyelmeztetni, hogy halassza későbbre. Engem nem [illegible] meghatni és határozottan alkalmatlan [illegible] gülést. Thornbury ur, várakozom, mondja [illegible] amit mondani akar. — Azt mondta, hogy beszélni kiván velem.

Sietve mondott szavaim erős ellenállás képeznek az ő szilárd hangjával.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mondja, hogy a Nagy-utczából a németek pallóján jöttek át. A monostori sörházban ő is fizette a maga sörét, a 14 krt. Mikor kijöttek, társa kijelentette, hogy most már egy karajczárja sincs. Az országuton haladva társa cipőjére a Kálvária mellett letértek az útról jobbra. 15—20 lépés után után a sötétben társa után kiállott. Kriznik, ki előre haladt, a hang felé tartott s midőn Kriznitől 2—3 lépésre meglátta, a pénzkérdésben szóváltás merült fel. Kriznik botjával megütött s őt torkon fogta, földre teperte. Mivel rá feküdt, fojtogatte. Mivel Kriznik erősebb volt, ő szekérzajt hallva, revolverét húzta, egy lövés tett, a levegőbe akarván lőni, hogy a lövés és segélykiálltás távozásra ösztönöje.

E lövés lehet, hogy találta Krizniket, mert felugrott s a revolver után nyult. Ez alatt a revolver ismét elsült, mire vádlott a helyére ömlött meleg folyadékból gyanitotta, hogy a lövés talált. Erre vádlott a revolvert elhalt kezei közül fél fordulattal kiszabadította s közvetlen közelről teste hátsó részére néhány lövést tett, mire futni kezdett, de a közelben Kriznik zsákjában megbotlott, azzal földre esett s néhány pillanat multva is Kriznik is rá esett s lábát megfogta. Ekkor ő visszafordulva, Kriznik fejére kétszer csapott ismét. Még több lövést tett volna, de nem volt több töltés. Ekkor visszaindult a korcsmába.

Az uton a jobb oldali kutnál megmosta kezét, a templom tájékán a botját elrejtette, társától csere utján birtokba vett kabátot, melyet pedig, hogy a városban fel ne ismerjék, felvette. Az uton haladva, a ballagó, világitott helyiségben csendőröket látott, félvén, hogy le lesz tartóztatva, megszökött.

Kihallgatott ezután Kolozsváry Sándor tanú, a monostori sörház vendéglősét.

Tanu előadva, hogy vádlott és tsa egy negyedórát időztek ott, 3 pohár sört ittak s az áldozat fizette.

Török Sándor tanu kihallgatása d. u. órára halasztatott, akkor folytatják a tárgyalást, melynek folyama érdekesnek mutatkozik.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 23.

KÉRELEM.

Igen kérjük i. t. előfizetőinket, kesztyeskedjenek az előfizetések megujításánál a könyvkereskedők közvetitését mellőzni, mert ők ezen közvetitésért jutalmban 10. 15. sőt még ennél is nagyobb százalékot szoktak a beküldött pénzekből levonni, a mi a lapnak nagy anyagi kárára szolgál.

Az „Ellenzék“
kiadóhivatala.

— **Erdélyi Sándor**, magyar kir. igazságügyminiszter ma reggel Kolozsvárra érkezett. Délelőtt folyamán felkereste a kir. ítélőtábla elnökét, s társaságában megtekintette a Kolozsvárra tervezett igazságügyi palota részére kijelölt helyet. A miniszter ma innen tovább utazik s pedig Dévára, a hol az ottan épitett igazságügyi palotát fogja megtekinteni.

— **Szent Gergely ünnepe.** Vigasztaló Szent Gergely ünnepe a főtéri plébánia egyházban tartatik meg. A szent mise délelőtt 25-én d. e. 10 orakor lesz. Litánia, a vasárnap és napján d. u. 6 órakor tartatik meg.

— **Brassai emlékünnepély.** A Szász Dávid Ferencz egylet választmánya junius hó 26-án d. u. 4 órakor az unitárius főiskola díszterében volt érdemes elnöke dr. Brassai Sámuel emlékére hálaünnepélyt rendez. Az ünnepély programja: 1. Ének az unitárius főiskola dalkörétől. 2. Megnyitó beszéd Szász János elnöktől. 3. Emlékbeszéd Dr. Szász Kelemen tanártól. 4. Alkalmi költemény: szerzője: Gálfi Lőrincz tanár. 5. Elnöki zárszó. 6. Ének az unitárius főiskolai dalkörtől.

— **Czirkusz.** Tegnap is zsufolásig megtelt a czikusz, melynek társulata működésével már eddig is szép renomét vivott ki magának s a közönség osztatlan elismerését is kiérdemlette ki. Az előadások mindennap oly változatosak, hogy a közönség pompásan mulat minden estve. A tegnapi előadásnak érdekessége nevelte a velenczei Marco daltársulat fellépte, a mely különösen az ismeretes Jambó dallal keltett tetszést. A daltársulat csak ma és még holnap fog fellépni.

— **Az Unió kiállitás.** Az Unió kiállitást minden nap sokan keresik fel. Egy vendégkönyv már megtelt a látogatók aláirásával. A második kötetben ott látjuk Szeczina Géza polgármester, Hory Béla árvaszéki elnök, Dr. Nagy Mór városi tanácsos, Roth Adolf m. k. anyakönyvi felügyelő, min. tanácsos Bethlenből, Jeney Sándor H. M. Vámhely, Berkovics Laura, Békési Zsigmond, Szegő Andor, Vermes István Toroczkóról, Ujfalvi Károly, Reményik Lajos, Reményik Ella, Czirják Mariska, Reményik Károlyné, Csernyánszky Ella, Boriska, Margit és Lajos, Csernyánszky Lajosné, Debreczeni Ödönné, Szabási Ferenczné, Simon Ferencz, Demjén Zoltán, Dr. Deák József, Schütz Sándor 48-as honvéd, Daésy Albert, Farsang András, Béldi Istvánné, Szeszák Ferenczné és Erzsi, Winzer H. és neje, Papszt Gyuláné, Hajós János, Dr. Hőncz Kálmán és neje, Dr. Engel Gábor és családja, Schwartz Lipót, Póczi Mihály főmérnök, Nagy János, Indra László, Kovács János tanár, Papp László, B. Bak Lajos, Marczinkievitz Ignácz, Lakatos József, Markovics H. Körner Vilmos Budapestről, Pataky Sándor és családja, Bányai Károly. Özv. Ferencz Józsefné, Demjén Lujza és Anna, Schuszter Emil és neje, Hochsteiu Tivadar, Kömöcsi Pál, Hunwald Lipót, Gyula Mártonné, Hubay Károly és neje, Dr. Ákontz Károly, Szechlinszkiné, Fried Mátyás 48-as honvéd tiszt, Zoványi György, Páska Zoltán stb. stb. A kiállitást naponta most is sokan nézik, különösen a középosztályból. Érdekes felemliteni, hogy majd minden látogató másod, sőt harmad izben is családtagjaival felkeresi a gyüjteményt. Sok nézője van a Bethlen, Wesselényi, Radákné, Teleki Blanka képeknek és Woroneczky vértanu emlék tárgyának. Kiállitás reggeltől estig nyitva, délutánonként a rendezők magyarázatokkal is tájékoztatják a látogatókat.

— **Jablánszky Sándor** tábornok a magyar kir. csendőrség ujonnan kinevezett felügyelője tegnapelőtt Kolozsvárra érkezett az itt székelő csendőrparancsnokság ügyvitelének szokásos megvizsgálása czéljából. A tábornok ez állásába történt kinevezése óta először is Kolozsvárt kereste fel, s tegnapelőtt és tegnap is a parancsnoksághoz tartozó ügyek felülvizsgálásával foglalkozott. Értesülésünk szerint ez utja alkalmával a kolozsvári csendőrparancsnokság területéhez tartozó több csendőrállomáson szintén megtartja a vizsgálatot.

— **Pazarlás a város pénzével.** A fenti czimmel a következő sorokat vettük: Kincses Kolozsváron igen sokan vannak, a kik olykor ha nem is épen elszörnyüködnek, de legalább is — eltünődnek a felett, hogy tulajdonképen miért olyan magas a városi pótadó és minő közszükségletek növekedtek annyira, hogy azok fedezete csak ily magas pótadó kivetése mellett eszközölhető. Hát az ilyen eltünődés rendszerint eredménytelen szokott maradni s legfennebb olykor-olykor pattan ki valami tény, a mely néminemű képpen sok mindent megmagyaráz, a mit egyik-másikunk nem értett meg. — Ilyen természetü tény számba jöhet a városi törvényhatósági bizottsága jogi és pénzügyi szakosztályának tegnapelőtt tartott ülésén hozott egyik javaslata. Arról van t. i. szó, hogy a Belmagyar utczából a Frőbel-kert irányában a hosszu szappan utczába egy uj utcza nyittassék. Ám a hól ez utczát megnyitni akarják, jelenleg egy kisebb földszintes ház van. Természetes ez nem akadály e müveletnél, mert hát mire való a kisajátitási törvény? Hát jelen esetben épenséggel arra, hogy kisajátitsanak egy házat a város költségén és terhére, oly mesés árért, a mely élénken dokumentálja azt a gazdálkodást, melyet nálunk a közjövedelmek felhasználása körül folytatnak. Tudomásunk van arról, hogy a kisajátitandó házastelket a jelenlegi tulajdonos pár évvel (4—5) ezelőtt hét és félezer frtért vásárolta meg. Mondjuk, hogy ez idő óta emelkedtek a házak árai; tehát most megér 9—10 ezer frtot, vagy 12-őt, ha jól felbecsüljük. És a szakosztályok? Hát ezek azt javasolják, hogy sajátitsa ki a város ezt a telket **20 ezer frtért**. Hát ilyen gazdálkodás mellett csodálkozhatik-e még valaki, ha Kolozsvárt a — pótadó csak nő, nő és nő? Egy volt város atya.

— **Merénylet a czári pár ellen.** Szentpétervárról kerülő uton az a hir érkezik, hogy Zvanov grófot, a czár kamarását, — a grófnét, a ki a czárnénak udvarhölgye, Siskin ezredest, a hirneves orosz államférfiu rokonát, egy udvari szakácsot és több udvari tisztet elfogtak és valamenyit a Péter-Pál-erdőbe csukták. Az elfogottak a a czári pár ellen intézett mérgezési merényletnek voltak részesei és valószinü, hogy még több elfogatás fog történni.

Dr. Andriev, a czárné orvosa a mérget a czári pár reggeli teájában fedezte föl. A czárné, a ki a teából ivott egy kicsit, abban a pillanatban gyomorgörcsöt kapott és bár nyomban ellenmérget alkalmaztak, — állapota aggasztó.

— **Kirándulás Erdélybe.** A magyar tanulók turista egyesülete bejelentette az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek, hogy jul. 4-től kezdődőleg 9 napos kirándulást ohajt rendezni Erdélybe. Az E. K. E. e bejelentés alapján megállapitotta a programmot és pedig a következőkép: Jul. 5-én Kolozsvár megtekintése. Jul. 6-án. Kirándulás Besztercze, Dombhátra, Radna-Borberekre. Jul. 7-én, Kirándulás az Ünőköre, Korongyosra. Jul. 8-án. Visszautazás és kirándulás Maros-Ujvárra. Jul. 9-én. Kirándulás Nagy-Enyedre; Jul. 10 én. Kirándulás Brassóba; Jul. 11-én. Kirándulás Segesvárra; Jul. 12-én visszatérés. A nagyjában igy megállapitott programm szerint rendezendő kirándulásban mindenki rész vehet, a ki ez iránt az E. K. E. titkári hivatalában jelentkezik.

— **Záróünnepély.** Ma d. e. 11 órakor tartotta az ev. ref. főgymnázium évzáró ünnepét. Az ünnepélyt az ifjuság éneke nyitotta meg. Ezután Tárkányi György vallás tanár imája következett, ki igen szép lendületes könyörgésben fohászkodott az egek urához. Az ima után Sárkány Lajos, az evangelium református főgymnázium derék igazgatója olvasta föl évzáró beszédjét megemlékezve az elhunyt jeles főgondnokról igen szépen méltatva érdemeiket. Vágül a pályadijakat és jutalmakat osztották ki, s ezután az ifjuság tanáraikat éltetve boldogan távozott.

— **Uj közjegyzőség.** Kolozsmegyében Teke székhelylyel uj közjegyzőség rendszeresitett.

— **A családirtó.** Borzasztó családi drámáról irnak Pozsonyból. Jenig István lovag 15 éves Ida leányát, a Miasszonyunk-kolostorának növendékét, 14 éves Imre fiát a gimnázium negyedik osztályának tanulóját és önmagát revolverrel agyonlőtte. Jenig nehány évvel ezelőtt földbirtokos volt Nógrádmegyében. A mikor a rosz gazdálkodás tönkretette, 1894-ben Pozsonyba költözött. Beteges felesége két évvel ezelőtt meghalt. Jenig csakhamar másodszor is megnősült, de folytonosan viszálykodott a fiatal asszonnyal, ki ellen nemrégiben válópört inditott. Anyagi helyzete egyre rosszabodott, különösen mikor uzsorások kezébe jutott. Élőkelő, jómódu rokonai nem akarták támogatni. A mult télen egy pozsonyi banknál nagyobb kölcsönt vállalt, melyet nem tudott visszafizetni, ugy hogy valamennyi ingósága dobra került volna. A két gyermek a ki tegnapelőtt vizsgázott jeles eredménnyel, tegnap délben egy óra után hazajött az iskolából. Atyjukat még nem leltték otthon. Kettedfél órakor megérkezett a háziasszony csodálkozására bezárta az ebédlő ajtaját. Pár percz mulva hangos durranás hallatszott, melyet a fiu sikoltozása, lábdobogás és még két durranás követett. A mikor lakatossal kinyittatták az ajtót, szörnyü látvány tárult a ház népe elé. A szobát sürü lőporfüst töltötte meg. A szárnyas ajtótól jobboldalt levő pamlagon Jenig Ida holttteste terült el, vele szemben a tükör közelében nagy vértócsában hevert atyta, mig a fiu tetteme az utczára szolgáló ablak mellett, a sarokban feküdt. Valószinü, hogy Jenig lovag először a pamlagon ülő leányt lőtte halantékon, azután fiát, ki nyilván sikoltozva menekült előle, ölte meg, végül a tükör előtt saját agyába rögitette a golyót. A családi tragédia megrenditő hatást tett Pozsonyban, melynek társadalmi életében Jenig lovap meglehetősen nagy szerepet játszott.

— **Hatvan ember halála.** Londonból jelentik, hogy vasárnap elbocsátották vizre az Albion czirkálóhajót a yorki herczeg jelentésében Blackwallban. A keresztelést a yorki herczegné végezte. Midőn a hajót a vizre bocsátották, oly hirtelen szoritotta az ki a vizet, hogy a közönség számára épitett nagy emelvényt egy hatalmas hullám boritotta és az emelvényről, valamint az alatta levő töltésről mintegy háromszáz embert a vizbe sodort. Este tizedfél óráig harmincz halottat találtak meg a blackvalli szerencsétlenség áldozatai közül. Az apály beálta előtt lehetetlen a halottak számát megállapitani. Körülbelől hatvanan vesztették életőket, majdnem mindannyian a munkásosztályból valók, a kik a hajógyár közelében laktak és a partot védő töltésen gyültek össze, hogy megnézzék a hajó vizrebocsátását. A viz által elsodortak jajgatását ugyszólván elnyomta a többi nézők tapsvihara, valamint a közeli gőzhajók zaja és füttye.

Mint egy másik londoni sürgönyünk jelenti, az Albion csatahajó vizrebocsátásánál előfordult szerencsétlenség nagy feltünést keltett. Az áldozatok legnagyobb része asszony és leány. A balesetet az álvány gyengesége okozta, mely a nagy embertömeg alatt roskadozott és a viz első hullámcsapására összeomlott. A yorki herczegi pár csak visszautazása alatt értesült a balesetről, a milyenkez hasonló csak 1883-ban történt a Daphne vizrebocsátásakor, a midőn százhuszonnégy ember vesztette el életét.

— **A legkisebb ember.** A világ legkisebb emberét nemrég fedezte fel egy utazó Anguilla szigetén, mely a nyugot-indiai britt birtokokhoz tartozik. Ez a kis fekete emberke csak huszonhét hüvelyk magas, tehát három hüvelykkel még a hires Dot admirálisnál is kisebb. Sulya nem egészen negyven font, a kis néger jelenleg a harminczadik év körül van és kitünő egészségének örvend.

— **Amatőrök fényképezéséhez.** Elismert kitünő fényképészeti szalon- és uti-készülékek, uj utolérhetetlen pillanatfelvételi készülékek, ugyszintén az összes fényképészeti kellékek Moll A. cs. és kir. udvari szállitónál kaphatók Bécs — Tuchlauben 9. Fényképészeti áruháza 1854-ben alapittatott. Nagy képes árjegyzék kivánatra ingyen küldetik.

Egyleti élet.

Meghivó. A kolozsvári kerékpár egylet f. hó 26-án vasárnap reggel 6-órakor kirándulást rendez, melyre a t. tagtársurakat tisztelettel meghivja és kéri, hogy minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Találkozás helye. New-York szállóda. Utirány: Jegenye fürdő, hol e napon egy nagyobb szabásu nyári majális is lesz. Eddig már többen jelentkeztek a k. e. kapitányi hivatalánál.

Gyászrovat.

Dr. Schnell Károly Szamosujvár szab. kir. város főorvosa folyó hó 20-án életének 83-ik évében a haldoklók szentségeinek buzgó felvétele után meghalt Szamosujvárt.

Jótékonyság.

Alapitvány. Ifj. Lészay Ferenczné urnő M.-Gorbóról 100 frtos alapitványnyal, a kolozsvári jótékony nőegylet alapitó tagjai sorába lépett: fogadja a nemes lelkü urnő alapitványáért, a nőegylet választmányának ezen uton is kifejtett hálás köszönetét.

KOZGAZDASÁG.

Piaczi árak.

Kolozsvár, junius 23.

Husnemüek:

Marhahus I. osztályu 1 ko. 48 52 kr. Nyomtaték nélkül 64 kr. Marhahus II. osztályu 1 ko. 40 kr. Sertéshus, nyers 1 ko. 60 kr. Sertéskarré, nyers 1 ko. 64. —. kr. Bornyuhus 1 ko. 36. 46. 56. 64. kr. Sertéshus füstölt, 1 ko. 64. kr. Sertéskarré, 1 ko. 80 kr. Sonka, főzve 1 ko. 2. frt. Sonka nyers, 1 ko. 1. frt. 10. kr. Különféle nyelvek főzve, 1. ko. 1. frt. 60. kr. Különbféle nyelvek nyersen 1. ko. 1. frt. Császárhus (Kaiserfleisch) 1 ko. 1·20 Hideg fölvágott 1 ko. 1 frt. 20 1 lt. 40 kr. Pariser 1 ko. 1 frt. Lengyel kolbász 1 ko. 80 kr. Kolbász nyers 1 ko. 72 kr. Kolbász füstölt 1. ko. 80 kr. Szalámi 1 ko. 1 frt. 80 kr. Szalonna, ó 1 ko. 72 kr. Szalonna paprikás 1 ko. 80 kr. Szalonna füstölt 1 ko. 76 kr. Szalonna olvasztani való 1. ko. 76 háj 80 kr. Zsir 1 ko. 76 kr. Virsli 1 pár. 05. kr. Frankfurti virsli 1 pár. 08. kr. Szaváládé 1 drb. 05 kr. Száraz kolbász 1 ko. 80 kr. Szopó malacz párja 14—16 frt. Bárány párja 5—6 frt. Szopóbornyu 10—15 frtig.

Gabona piacz.

Felhozatal kevés. Üzletirányzata szilárd és többnyire csak Törökbuza. Buza m. m. 11·40 10·— Rozs 8·—. Törökbuza 5·80. Zab 7·30 50 Árpa 6. 7.

Liszt árak.

Liszt **0.**, 22·60 kr., **I.**, 22·20 kr., **2.**, 21·80 kr., **3.**, 21·40 kr., **4.**, 20·80 kr., **5.**, 20·— kr., **6.**, 19·— kr., **7.**, 16·90 kr., **8.**, 11·40 kr. Rozsliszt 14 frt. Dercze 5 frt —. Korpa 4.50.

Egyébb élelmi szerek.

Burgonya egy mm. 5 frt. Paszuly hl. 9 frt., köles kása 20 frt., tojás 7 drb. 10 kr., vaj kgr. 1.— kr., szürt vaj —.80 kr., tömlő turó 60 kr., grojisajt 1 frt., közönséges sajt 40 kr., bivaltej liter 16 kr., téhéntej 1 l. 12 kr., tejfel 50 kr., hagyma 1 csomó 2 kr., fokhagyma 1 csomó 4 kr.

Tüzifa.

Egy köbméter kemény nem usztatott 3 frt. Usztatott 2 frt.

Széna.

Első rendü 1 m.m. 3 frt. Szalma 1 m. m. 2 frt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Aratási sztrájk.

Budapest, junius 23.

Bár az aratás küszöbön van, igen sok helyen a munkások még mindig nem kötöttek szerződést. Orosházáról irják, hogy a munkások java része még mindig szerződés nélkül van. A fővárosból kitiltott szocziálista agitátor, Csizmadia Sándor, mint most kitudódott, Szalai István orosházi földmivessel beutazta egész Békés vármegyét s mindenütt rábirták a munkásokat, mint most látszik, elég eredménnyel, hogy Péter és Pál napja előtt ne kössenek aratási munkára szerződést. Az orosházi szocziálisták felhivást is bocsátottak ki a békéscsabai munkásokhoz, miknek egy részét azonban a csendőrség lefoglalta. — Szentesen a csongrádmegyei földmivelők népgyülést akartak tartani vasárnap délután. A rendőrség azonban a gyülést nem engedélyezte. Békesi Imre, a csongrádmegyei munkás lap szerkesztője kijelentette, hogy a nép követeli a polgármestertől a gyülés betiltásának indokolását. A polgármester ettől vonakodván, a nép nem akart szétoszolni, mire a rendőrség, a csendőrség segélyével oszlatta szét a tömeget. A szentesi munkások különben eddig sem igazolványt nem váltottak, sem szerződést nem kötöttek. Bajáról a következőket irják: A szentiváni munkások eddig vonakodtak szerződést kötni, a minek folytán egyes uradalmi tisztek felszólitották a munkásokat, hogy ha 3 nap alatt meg nem kötik a szerződést, Krassó-Szörényből oláh munkásokat hozatnak. — A munkások erre azonnal jelentkeztek Schreibner bajai rendőrkapitánynál 350-en, s már meg is kötötték a szerződést. Bács-Topolyán sem igazolványt váltani, sem szerződést kötni nem akarnak a munkások Péter-Pál előtt

Magyar találmány.

Budapest, jun. 23.

A földmivelésügyi miniszteriumnál uj lépfene és sertésorbáncz védő oltóanyagokat jelentettek be, melyeknek immunizáló képessége állitólag azonos a franczia hasonló anyagok ható képességével. A magyar feltalálók hivatkoznak többek közt dr. Pertik Ottó egyetemi professzor bizonyitványára, mely szerint a lépfene oltóanyaggal általa végzett kisérletek teljesen beváltak. Minden irányban biztatók a gyakorlati kisérletek is juhokon, lovakon, szarvasmarhákon és sertéseken is.

Ez a magyar találmány kétségtelenül előbbre viszi a védőoltások elterjedését, mert a feltalálók, figyelembe véve a hazai állattenyésztés értékeit, jóval olcsóbban szállitják az általuk itt Budapesten termelt anyagokat.

A franczia kormányválság.

Páris, jun. 22.

Faure elnök tegnap délelőtt tanácskozott a két kamara elnökeivel és valószinüleg még a mai nap folyamán meg fogja hivni azt a politikai személyiséget, a kit a kabinetalakitással megbizni szándékozik. Azt hiszik, hogy ez Brisson vagy Bourgevis lesz.

Páris, jun. 22.

A két kamara elnökeivel Loubetvel és Dechanellel folytatott tanácskozások után Faure elnök elhatározta, hogy folytatja az egyesülés és kibékülés miniszteriumának alakitására irányzoti kisérletet. Általában azt hiszik, hogy Peytral szenatort fogja megbizni, a kit ma délután fog az Elysée palotába meghivni.

Időjárás.

Budapest, junius 22.

Az orsz. meterologiai intézet jelentése 1898. junius 22-én: Tegnap már csakis a nyugoti vármegyékben volt némi eső, igy: Sopronban 10 mm., továbbá 1—10 mm. közt esett: Magyar-Óvárott, Keszthelyen és Csáktornyán, az utolsó helyen zivatarral. Ma reggel az idő országszerte száraz. Az ég jobbára kiderült, a hőmérséglet emelkedni kezd. Zombor hajnali ködöt jelent.

A montenegrói trónörökös eljegyzése.

Montenegró, junius 22.

A montenegrói konukhoz közel álló körökben az a hir van elterjedve, hogy Daniló trónörökös legközelebb eljegyzi a yorki herczeg leányát.

Komarov beszéde,

Budapest, junius 23.

Komarov vitéz muszka generális prágai beszédéről, melyből lapunk tegnapi számának távirati rovatában részletesen emlékeztünk meg, a külügyi hivatalban az a feltogás, hogy Komarov a prágai ünnepélyenen nem képviselte a hivatalos Oroszországot és biztosra veszik, hogy a pétervári külügyi hivatal Komarovot **desauválni fogja.**

A Bécsben megjelenő félhivatos „Fremdenblatt“ mai száma a következő kommunikét teszi közzé:

Komarov, orosz tábornok **fölöttébb tapintatlan** beszéde foglalkoztattja ma Ausztriában az egész közvéleményt.

Komarov tábornok egyáltalán nem tekinthető országa közvéleményének hivatott képviselőjéül, mert Oroszország irányadó köreiben lapjaival együtt teljességgel semmibe sem veszik. Különben, mint hiteles forrásból értesülünk, a nevezett tábornoknak hivatalos oldalról nemcsak azt vetették szemére, hogy visszaélt az egyenruhával, hanem azt is mindjárt beszédének tudomására jutása után értésére adták, hogy mennyire megengedhetetlen dolog, hogy egy idegen állam alattvalója ilyen beszédet merészkedik mondani egy oly országban, a hol nemzetiségi ellentétek forognak fenn; hol ennélfogva természetesen az ilyen nyilatkozatok a béke szándékos megzavarásainak jellegeivel birnak.

Komarov ur tisztán a hagyományos osztrák vendégszeretetnek köszönheti, hogy nem jártak el egészen más képen vele szemben és hogy még mindig a fekete-sárga határ oszlopokon belül tartózkodhatik.

A prágai rendőrség felsőbb utasitásra figyelmeztette Komarovot, hogy tartózkodjék további izgató beszédektől, mert másküléönben kénytelen lenne ellene a rendőri szabályzat értelmében eljárni.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLOS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

ELADÓ
több hires régi kremonai hegedű,

melyek jelenleg egy velenczei olasz ember birtokában vannak. A kik a hegedűket megnézni, esetleg megvenni akarják, megtekinthetik azt a belhid-utczában levő **„Angol Királyné“** szállodában **15.** számu szobában **mindennap** délelőtt **10—12-ig** és délután **4—7** óráig. 473. 1—3

Tüdőbetegségek,
(chronikus katarrhusok és tüdősorvadás)

gyógyithatók

e kitünő hatásu és teljesen ártalmatlan

„Glandulēn“ használata által.

Glandulēn a legjobb szer bármilyen nemü tüdőbetegségeknél. Bámulatos sikerek régebb és előrehaladottabb tüdőbetegségeknél; bizonyittatnak gyógyult betegek és hirneves orvosok által.

Glandulēn a legbiztosabb ismert szer, minek segitségével a természet a testben gyógyitja a tüdőbetegségeket. A szervezet Glandulen hiányával megbetegszik. Glandulen czélszerü használata fokozza a természetes gyógyulást.

Glandulēn nem mésterséges uton előállitott vegyi szer, melyeknek többnyire nem kivánt kellemetlen mellékhatásai vannak, teljesen ártalmatlan, huzamosabb használatra is.

Glandulēn előállittatik dr. Hoffmann utóda által Meerane (i/S) vegyi gyárában egészséges állatoknak tüdőmirigyeiből. Tablettákban, kellemes és alkalmas alak bevevésre. Minden egyes tabletta tartalmaz 0·25 Glandulen-nek megfelelő 0.05 besüritett mirigy-anyagot és 0·20 izjavitó tejczukrot.

Glandulēn törvényileg védve és szabadalmazva van, utánzatoktól óvakodjék. Változatlan alakban minden gyógyanyagot tartalmazó Glandulen kapható minden gyógyszertárban: 1 üveg 2 frt 75 kr. (100 db) és 1 frt 50 kr. (50 db). Ott, hol nem kapható, forduljon a főraktárhoz:

DIÁNA gyógyszertár, Budapest, Károly-körut 5. sz.

honnan kivánatra terjedelmes ismertetés és használati utasitás, orvoseknak, valamint betegeknek bérmentve küldetnek. 363. 5—10

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláirását tünteti fel.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhév, rögzött székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen. e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerez a Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisitások törvényileg fenyittetnek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg MOLL A. védjegyét tünteti fel és „A. Moll“ feliratu ónozattal van zárva.

A Moll-féle franczia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapitó bedörzsölési szer köszvény, csuz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesb népszer. — Egy eredeti üveg ónozott ára 90 kr.

Moll Salicyl-szájvize.

(Főalkatrésze: fűzölysavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztitásnál különösen fontos bármely koru gyermekett mint felnőttek számára; mert e szájviz a fogak további épségét biztositja s egyszersmind évszer fogfájás ellen. Egy Moll A. védjegyével ellátott üveg ára 60 kr.

Főszétküldés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitó által,
Bécs I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesittetnek. A raktárakban tessék **határozottan** MOLL A. aláirásával és védjegyével ellátott készitményeket kérni.

Raktár **Kolozsvárt:** Széky Miklós, Wolff J. gyógyszert. **Deésen:** Nik Ferencznél. — **Maros-vásárhelyt:** Bucher Károlynál. — **N.-Enyed:** Kovács József gyógysz. — **S.-A.-Ujhely:** Malartsik G. 375. 5—26.

Hirdetmény.

Utobbi években Ausztria és Magyarország majdnem minden városában fütési és főzési czélokra a légszesz lett bevezetve.

Hogy ez Kolozsvárt is lehetővé tétessék, alólirt részvénytársaság a légszesz árát fütés és főzési czélokra köbmeterenként 10 krra szállitotta le.

Ezen árleszállitásra vonatkozva a n. é. közönség kivánságának akarunk eleget tenni ez által, hogy hosszu utcza 29. sz. alatt levő gyárunkban a légszesz fütés és főzéshez szükséges készülékekből egy mintagyüjteményt állitottunk össze, melynek megtekintésére a n. é. közönséget ezennel tiszteletel meghivjuk.

A kiállitott tárgyak u. m. gázfürdő-kályha, főző-kemencze, sütő cső, téglázó és kávépörgölőkészülék s. a. t. bármikor megtekinthetők.

Egyuttal van szerencsénk értesiteni, hogy a légszesz igénybe vételének megkönnyitése végett a berendezést feltételesen ingyen létesitjük. A gázóra és főzőkemencze használatáért csekély havi bér fizetendő, fürdő- és fütő-kemenczék ellenben csak készpénz fizetés mellett kaphatók.

Továbbá megjegyezzük, hogy a légszesz-világitást 3 csőnyilásra haloulóan **ingyen** rendezzük be.

Minden további felvilágositást a helybeli gázgyár szives készséggel nyujt.

Kolozsvári világitási és erőátviteli részvénytársaság.

415 4—0

Hirdetmény.

Kiadó 1899 évi január hó 1-től

esetleg eladó

egy 300 holdas birtok;

mely áll

150 hold legelő és kaszáló, **145** hold szántó és **5** hold szőllőből Alsó-Fehérmegyében **Ispánlak** község határában, Maros Ujvártól 1 óra járásra közigazgatási ut mellett.

Bővebb felvilágositással szolgál a **„Tordai takarékpénztár részvénytársulat.“** 472. 1—3

Kitünő minőség!!

Gyártási telepek: Kolozsvár Szt.-Györgyhegyi téglagyár r. társ. telepe. „ „ „ „ Rákóczi-hegyi

Kolozsvári
Szt.-Györgyhegyi téglagyár részv. társ.

Telefon szám **181.**

Ajánlja az épitész urak és épittető közönség részére kitünő minőségü

kézi- és gép-tégláit

kézi tégla 1000 darab **15 frt,**
gép-tégla 1000 darab **16 frt.**

Azonkivül raktáron tart és rendelésre bármily mennyiségben készit **padlás, travers és disz-téglákat** a legelőnyösebb árak mellett.

A gyártmányok kitünőségéről bárki meggyőződést szerezhet gyártelepeinken.

Megrendeléseket elfogad:

a Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság

(Jókai-utcza 3. szám. — Telefon 52. sz.)

448. 3—4. **Az igazgatóság.**

Igen előnyös árak!

Nagy készlet!

CIRCUS HENRY.

MA, csütörtökön, junius 23-án

FÉNYES ELŐADÁS!!

Második fellépte

a velenczei SAN MARCO gondolás dalkörnek 460.

(Négy hölgy és négy férfi.)

Cherasmin (először) katonaló, elővezeti és idomitja **Petoletti.**
Hyppoligia tableau, több szabadon elővezetett lóval. Rendezi **Henry** igazgató.
Párisi élet, nagy balette, 12 hölgy és 12 férfi által előadva. Betét: **bécsi G polka,** tánczolja **Mr. Barker** és **Miss Elise.**

A kettős trapez. Criscuollo-testvérek mutatványai.
Henriette k. a. műlovarnő fellépte.
Fellépte az összes müvész személyzetnek.

Utólszor: **Ámor a konyhában.** Nagy némajáté

Kezdete este 8 órakor! — Rendes helyárak

Holnap pénteken, junius 24-én **HIGH LIFE EST**
A SAN MARCO dalkör utolsó fellépte.

A bélyegtörvény 209. §. al. bélyegmentes.

A legjobb és legolcsóbb sorsjegy.

A **Tisza Kálmán,** br. **Bánffy Dezső,** gr. **Tisza Lajos,** báró **Va Béla** és gr. **Degenfeld József** védnöksége alatt kibocsátott

Kolozsvári szeretetház sorsjegye

mely áll **4** főnyereményből **57.000** korona értékben, továbbá: **3996** nyereményből **103.000** korona értékben, összesen

4000 nyereményből!

160.000 korona értékben.

A legkisebb nyeremény mind a két huzásnál **10 korona.**

I. huzás 1898 évi szeptember hó 15-én.
II. huzás 1898 évi november hó 15-én.

Mind a két huzásra érvényes sorsjegy ára csak 2 korona.

Kapható **a rendező-bizottságnál Kolozsvárt,** továbbá minden sorsjegyelárusitó helyen. 65. 5—6.

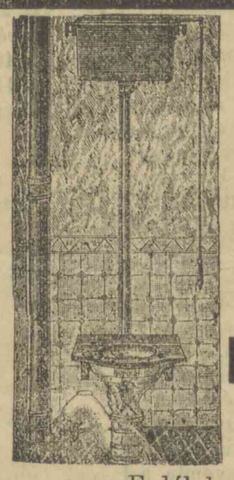

Kolozsvári vizvezeték és csatornázási vállalat.

Bejegyzett czég. — Főtér 18. sz. — Telefon 324.

Erdélyben a legrégibb és legnagyobb, szakszerüleg berendezett müszaki üzlet, szakértő tanult munkásokkal.

Létesit, **házi vizvezeték, fali kagylók, zuhanyok, fürdők, mosdók, öntöző és tüzcsapok, Closettek, Pissoárok, Vizgyüjtők, vizlecsapolások, alagcsövezés és csatornázásokat.**

Felszerel, mindenféle **kutszivattyukat,** egyszerü, szivó és nyomó szerkezetekkel, **tápszivattyu és épitkezési szivattyukat.**

Javit és átalakit, **tüzoltói fecskendőket,** mindennemü **szivattyukat, fürdőtelepeket és vizvezetéki berendezéseket.**

Raktáron tart és legolcsobb gyári árakon szállit: **Csöveket, Kőagyagból, Cementből, öntött vasból, vont vasból, onbol, ólomból és rézből. Fém, réz és vascsapokat és felszerelési tárgyakat, gőzgépekhez, gázhoz és vizvezetékhez. Ruggyanta áruk tömlők, tömöritések és ásbestekből dus választék.**

Tervezetek és költségvetések ugy helyben mint a vidék részére dijtalanul készittetnek.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kéri

Kolozsvári vizvezeték- és csatornázási vállalat
Kolozsvárt, főtér 18. sz. telefon 324.

309. 16—20.

UJ VAS-ŰZLET! UJ VAS-ŰZLET!

Van szerencsénk a nagyérdemü közönség figyelmét felhivni, hogy

Kolozsvárt, belhid-utcza 19. szám alatt

(az „Angol királynő“ helyiségében)

Gépkiállitásunk

van és **technikai üzletünkkel** kapcsolatosan

VASÜZLETET

is rendeztünk be, a hol raktáron tartunk: **Rudvasakat** minden kivitelben, vas, cső, fedél, horgony, ólom és **rézlemezeket,** vas és réz huzalokat, aczélokat, saját gyármányu **vasöntvényeinket** és eke részleteket, kapákat, ásókat, lapátokat, gereblyéket, villákat, minden fajta ollókat, fejszéket, bárdokat, — kovács, lakatos, rézmüves, bádogos, asztalos és ácsszerszámokat, franczia furró gépet, kalapácsokat, üllőket, satukat, öntött aczél reszelőket és ráspolyokat, témárukat, huzal és kovácsolt szegeket, fa és vas csavarokat, lemez szegecseket, csavarházak és alátéti karikákat, kulcs vasakat.

Legnagyobb választék **konyhaberendezésekben,** zománczott öntött vas és lemez edényekben, evőkészletekben, egyszóval minden a vasüzlethez tartozó áruczikkek a legjobb kivitelben.

Előre is biztositva a legpontosabb kiszolgálásáról szives pártfogásokat kérve maradunk

Kiváló tisztelettel

350. 5—0.

Solymosy és Kósch vasöntőde és gépgyár fiókja Kolozsvárt.

Legolcsóbb árak mellett!

Leghirnevesebb aczélok gyári raktáron.

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.